

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja

OPTP
operačný program
technická pomoc

ÚRAD PODPRESEDU VLÁDY SR
PRE INVESTÍCIE
A INFORMATIZÁCIU

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

HODNOTIACA SPRÁVA Z ROKOVANÍ V OBLASTI PRIEREZOVÝCH TÉM A SYNERGIÍ S ODPORÚČANIAMÍ PRE CKO

Autori: Danica Hullová, Mária Machajdíkova

OBSAH

1. PREHĽAD STRETNUTÍ A ROKOVANÍ V OBLASTI PRIEREZOVÝCH TÉM A SYNERGIÍ..... 1
2. NÁVRHY NA ZLEPŠENIA: 5

1. PREHĽAD STRETNUTÍ A ROKOVANÍ V OBLASTI PRIEREZOVÝCH TÉM A SYNERGIÍ

K téme prierezových oblastí a synergií sa v rámci projektu uskutočnilo viacero pracovných stretnutí a rokovaní. Účastníkmi stretnutí boli členovia MV za MNO, zástupcovia CKO a RO.

PRACOVNÉ STRETNUTIE K SYNERGIÁM, 3.5.2017

Úvodné pracovné stretnutie členov MV za MNO. Počas stretnutia sa členovia pracovného tímu oboznámili s témou synergií v programovom období 2014 – 2020. Venovali sa analýze príčiny a dôsledkov zlyhania synergií v projektoch. Zadefinovali si oblasti na ktoré sa v rámci témy synergie zamerajú. Na stretnutí sa vytvorila užšia pracovná skupina, ktorá sa bude téme synergií venovať detailnejšie a širšiu skupinu bude o svojich návrhoch a výstupoch informovať. Užšiu pracovnú skupinu tvoria: M. Mojžiš, D. Hullová, P. Meszáros, M. Machajdíkova, D. Lešinský.

Účastníci pracovného stretnutia sa zoznámili sa so základnými princípmi a konceptmi synergií a komplementarity, ako aj legislatívnymi a metodickými materiálmi, ktoré vymedzujú tému synergií v programovom období 2014 – 2020:

- NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006;
- Systém riadenia EŠIF;
- Metodický pokyn k zabezpečeniu koordinácie synergických účinkov a komplementarít medzi EŠIF a inými nástrojmi podpory EÚ a SR;
- Metodológia hodnotenia synergických efektov EŠIF v kontexte stratégie Európa 2020.

V rámci predstavenej metodológie sa zoznámili s navrhovanou metodikou hodnotenia a maticami synergií.

Identifikované príčiny zlyhania synergií v projektoch:

- Nekompetentní hodnotitelia
- Zlá kritériá hodnotenia / výberu
- Zlá synchronizácia výziev
- Chýbajú nástroje na meranie efektov dopadov
- Izolované, nenadväzujúce riešenia
- Regionálne nevyváženie pri riešení problémov / niektoré kraje čerpali viac / kto skôr príde ...
- EŠIF supluje rozpočet
- V nadväzujúcich projektoch nie je pôvodná cieľová skupina
- Nie sú nástroje na sledovanie synergií, efektívneho vynaloženia finančných prostriedkov, dopadov
- Zlé vstupné analýzy potrieb pri nastavení OP
- Finančná medzera, chýba plynulé financovanie projektov
- Zmena podmienok / kritérií pri pokračovaní projektov – rómsky asistenti – iné podmienky pre ukončené vzdelanie

Dôsledky zlyhania synergií

- Zlé, resp. žiadne dopady projektov

Oblasti, na ktoré sa členovia MV za MNO plánovali zamerať:

- Analýza stavu a návrhy opatrení na zabezpečenie synergií na úrovni projektov
- Potreba doladenia synergií pri plánovaných výzvach:
 - o Deinštitucionalizácia – OP LZ/IROP
 - o OP LZ synergia vo výzvach v rámci OP – NP / DoP
 - o OP LZ synergia PO 1-4/PO5-6
 - o Subjekty sociálnej ekonomiky - synergie programov
 - o Synergie NP/DoP

PRACOVNÉ STRETNUTIE K SYNERGIÁM, 8.6.2017

Stretnutie užšej pracovnej skupiny „Synergie“ (členovia MV za MNO). Cieľom stretnutia bolo ujasnenie postupu a plánovaných výstupov v téme synergií. Stretnutia sa zúčastnili: M. Mojžiš, D. Hullová, P. Meszáros, M. Machajdíkova, D. Lešinský.

Výstupy stretnutia:

- Skupina nebude počas tohto projektu pracovať na návrhu, resp. doplnení existujúcej metodiky, na hodnotenie synergií na projektovej úrovni;
- V rámci projektu sa zameria na mapovanie synergií v rámci vybraných tém - nezamestnanosť, MRK, sociálne inovácie a podnikanie, menej rozvinuté regióny, vzdelávanie, HP udržateľnosť - predovšetkým na aktívne ovplyvnenie synergií v rámci pripravovaných výziev a následne popis celého procesu, resp. na sledovanie a hodnotenie synergií v rámci HP udržateľnosť v rámci 1 OP;
- Budú spracované 4 prípadové štúdie:
 - o Deinštitucionalizácia sociálnych služieb alebo keď chýba synergia v praxi
 - o Sociálne podnikanie a sociálne inovácie
 - o Menej rozvinuté regióny

- Horizontálny princíp TUR
- V rámci prípadových štúdií sa členovia pracovnej skupiny zamerajú na:
 - Identifikovanie potrebných synergií v rámci OP, resp. medzi OP (intervencie);
 - Identifikovanie externých faktorov (nezávislých premenných), ktoré vplývajú na pripravované, resp. podoprené projekty (intervencie);
 - Rozhovory so zástupcami RO, SORO.
- Ako jednu z možností mapovania navrhovala skupina on line prieskum a regionálne workshopy s bývalými realizátormi projektov.

Odkazy na dostupné metodické materiály k hodnoteniu synergií:

http://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/1187_metodologicka-prirucka-pre-hodnotenie-synergickych-efektov-v-kontexte-strategie-europa-2020.pdf

<http://www.partnerskadohoda.gov.sk/metodicke-pokyny-cko/>

PROJEKTOVÁ RADA, 12.3.2018

Stretnutia sa zúčastnili zástupcovia CKO a ÚSVSR za ROS – garanti a experti k téme synergií.

Cieľom stretnutia bolo predstavenie prípadových štúdií a navrhovaných opatrení v oblasti synergií na projektovej úrovni.

M. Mojžiš stručne predstavil projekt, jeho zameranie a aktivity.

D. Hullová v rámci svojej prezentácie predstavila spoločné východiská pre tému synergií na úrovni projektov v rámci EŠIF, výsledky odborných diskusií s členmi MV za MNO a navrhované opatrenia:

- Teoretické a metodické východiská
- Základné princípy a koncepty synergie a komplementarity
- Mechanizmus zabezpečenia koordinácie synergických účinkov a komplementarít
- Metodológia hodnotenia synergických efektov EŠIF v kontexte stratégie Európa 2020
- Východiská a rámcový prístup k hodnoteniu
- Identifikované príčiny zlyhania synergií v projektoch
- Identifikované dôsledky zlyhania synergií v projektoch
- Navrhované kroky
 - Spracovanie metodiky na identifikovanie a meranie synergií na úrovni projektov
 - Mapa synergií – tematická
 - Príprava OP s ohľadom na identifikované synergie
 - Spoločné informačné semináre
 - Spolupráce OP pri tvorbe výziev a ich vyhodnocovanie
 - Zohľadnenie externých faktorov
 - Informačné poradenské centra – regionálny koordinátor

M. Machajdíkova a M. Cangár predstavili prípadovú štúdiu - Deinštitucionalizácia sociálnych služieb alebo keď chýba synergie v praxi.

Zamerali sa hlavne na:

- Systém sociálnych služieb v procese DI
- Sociálne služby a podpora z EÚ v predchádzajúcich programových obdobiach
- Prípravu programového obdobia 2014 – 2020 ako poučenie z „krízového vývoja“
- Programové obdobie 2014-2020 – realita/realizácia

V rámci tejto časti predstavili plánované harmonogramy výziev s využitím synergií medzi OP IZ a IROP (NP, DoP) a skutočné implementovanie plánovaných výziev a projektov podporujúcich transformáciu a deinštitucionalizáciu v programovom období 2014 – 2020.

Okrem zhodnotenia súčasného stavu, prezentujúci na základe skúseností z implementácie EŠIF v oblasti podpory DI (tak OP LZ ako aj IROP) a synergie predstavili **návrhy**, ktoré môžu prispieť k efektívnejšiemu čerpaniu EŠIF a ich synergickému efektu.

P. Meszáros prezentoval prípadovú štúdiu synergií v téme sociálneho podnikania a inovácií. Predstavil základné východiská a dokumenty k téme. Identifikoval kľúčových aktérov – OP Val, OP LZ, SBA. Venoval sa analýze súčasného stavu prípravy výziev a už aj implementácie projektov (SBA) a pohľadu synergií. Upozornil na chýbajúcu spoluprácu a prepojenie hlavných aktérov.

Diskusia:

M. Varsányi uviedol, že je pripravená aktualizácia metodického pokynu č. 11 k zabezpečeniu koordinácie synergických účinkov a komplementarít medzi EŠIF a inými nástrojmi podpory EÚ a SR. Do tejto verzie už nie je možné zapracovať prezentované návrhy a opatrenia. Aktuálna verzia účasn

M. Mojžiš upozornil na to, že do prípravy metodického pokynu mal byť zapojený tím expertov, ktorý sa téme synergií v projekte venuje.

- intenzívnejšie zapojenie IPC do procesu koordinácie synergií na regionálnej úrovni
- je potrebné vypracovať metodiku synergií na úrovni projektov
- téme synergií je potrebné venovať pozornosť už pri príprave OP pre nové programové obdobie
- aktuálne nie je vyriešené, kto by mal nadzortne koordinovať proces synergií a komplementarity
- bolo by potrebné identifikovať niekoľko kľúčových tém, ktoré si vyžadujú úzke synergické prepojenia a nastaviť pre ne vhodné podmienky a nástroje – pre nové programové obdobie
- aktuálne nástroje a opatrenia sú formálne, resp. sa naplňajú kôr formálne
- v súčasnom programovom období je možné aplikovať opatrení k posilneniu synergií na projektov úrovni
 - harmonogram výziev doplniť o detailnejšie informácie (rámcová aktivita, otvorené výzvy)
 - zverejňovať v harmonograme výziev aj otvorené výzvy
 - zaviesť systém hodnotenia synergií
 - zintenzívniť a zefektívniť prácu existujúcich komisií

ZÁVEREČNÁ KONFERENCIA PROJEKTU, 16.5.2018

Záverečnej konferencie sa zúčastnili zástupcovia RO, CKO a ÚSVSR za ROS.

V rámci programu záverečnej konferencie sa konalo 5 tematických okrúhlych stolov. Jeden z okrúhlych stolov venoval téme synergií. Pracovnú skupinu viedla a facilitovala: M. Machajdíkova.

Okruhy diskusie:

1. Chýbajúce informácie a vyjasnenosť terminológie a očakávaní na rôznych úrovniach
2. Rezortnosť a rozdrobenosť agendy EŠIF
3. Partnerský princíp – pomoc na preklenutie viacerých problémov
4. Dôležitosť konkrétnych ľudí a ich postojev

1. Chýbajúce informácie a vyjasnenosť terminológie a očakávaní na rôznych úrovniach

- Tému synergií priniesla do EŠIF európska agenda a nebolo to znútornené slovenskými štruktúrami,

- Nejasnosť rozdielu pojmov SYNERGIA a KOMPLEMENTARITA v kontexte ESIF,
- Prílišná sústredenosť na finančné neprekrývanie/dvojité financovanie,
- Pracovníci RO a SO neboli včas a jasne inštruovaní, čo je synergia a ako ju sledovať resp. napĺňať,
- Metodický pokyn vznikol neskôr a zúžil sa na „tabuľky“ a prepojenia špecifických cieľov,
- Sledovanie synergií je veľmi formálne,
- Slabá informovanosť medzi jednotlivými OP a niekedy aj PO.

2. Rezortnosť a rozdrobenosť agendy EŠIF

- Časová následnosť výziev sa v mnohých prípadoch nepodarila dodržať, nielen medzi rôznymi OP, ale ani v rámci jedného OP,
- Pracovné skupiny, kde sú zástupcovia viacerých OP a rezortov si nemôžu navzájom dávať „úlohy“ resp. nemajú dosah, ak druhá strana niečo nesplní a musia napĺňať vlastné ciele a ukazovatele,
- CKO plní strešnú funkciu, ale nemá direktívny spôsob riadenia OP, ani nemá priamy dosah na konanie jednotlivých rezortov,
- Nová manažérska štruktúra, ktorá by sledovala a riadila synergie by zrejme bola len formálna.

3. Partnerský princíp – pomoc na preklopenie viacerých problémov

- Pohľad „z vonka“ môže byť konštruktívny a prinášať podnety priamo z terénu, upozorňovať na veci, ktoré môžu neskôr vyskočiť ako problémy,
- Partneri v dialógu môžu upozorňovať aj na možné synergické/komplementárne riešenia resp. výzvy,
- Partnerský princíp môže pomáhať prekonávať rezortnosť – priviesť rôznych hráčov za jeden stôl,
- Vzniká takto priestor, kde sa zvyšuje porozumenie ľudí zo štátnej správy a EŠIF s tretím sektorom a opačne. Takto sa zefektívňuje spolupráca a dialóg sa stáva konštruktívnejším.

4. Dôležitosť konkrétnych ľudí a ich postojov

- Synergie nemajú v systéme EŠIF reálnu váhu, neodráža sa to napríklad v systéme hodnotenia (napr. projekt, ktorý sa o to snaží, nie je nijako špeciálne bodovo zvýhodnený) Aj v rámci súčasných nastavení sa dajú niektoré čiastkové veci robiť, ale je to o konkrétnych ľuďoch, ich nastavení veci si „skomplikovať“, ich kapacitách a či nájdu na druhej strane podobne zmýšľajúceho človeka,
- „ak sa nechce, nedá sa“,
- „nie som tu na to, aby som to mala ľahké, ale aby sme urobili dobré veci“.

2. NÁVRHY NA ZLEPŠENIA

- Príprave ďalšieho programového obdobia by mala predchádzať príprava **jednotnej Stratégie/Vízie pre Slovensko**, napr. v kontexte Agendy 2030. Na základe jednotnej stratégie by sa potom oveľa jednoduchšie sledovala synergia medzi jednotlivými oblasťami.
- **Príprava jednotlivých operačných programov by sa mala diať participatívne a multirezortne.** Participatívnosť je potrebná nielen vo vzťahu k rôznosti aktérov (štátne, verejné, samosprávne, profesné, akademické, mimovládne inštitúcie), ale aj vo vzťahu k rôznym rezortom/oblastiam.

- **Pri príprave zámerov NP a výziev vytvárať multi-odborné tímy** – zástupcovia RO (rôzne odbory), zástupcovia odborných sekcií príslušných rezortov, zástupcovia implementátorov, zástupcovia potencionálnych prijímateľov, experti z danej oblasti apod.
- Zefektívniť činnosť **koordinačných pracovných skupín** pre jednotlivé oblasti, kde chceme dosiahnuť synergiu – častejšie stretnutia a intenzívnejšia komunikácia, pridať kompetencie napríklad tým, že budú riadené priamo CKO.
- Vzhľadom na komplexnosť témy a rozsah podpory by stálo za zváženie realizovať **multi-zdrojové projekty** v prípade deinštitucionalizácie zariadení. V rámci jedného projektu by tak prijímateľ, transformujúce sa zariadenie, mohol čerpať prostriedky na tzv. mäkké aktivity ako aj na investície.
- Pri zámeroch podporiť systémovú zmenu, ktorá potrebuje synergickú podporu viacerých operačných programov resp. rezortov by prípravu riadiť CKO.
- Pri revíziách operačných programov predkladať **správu o synergiách a dopadoch na realizované a plánované výzvy resp. národné projekty** vo všetkých operačných programoch.
- Mať špeciálne **multi-odborné tímy hodnotiteľov**, ktorí by sa mohli podieľať na hodnotení žiadostí. Vedeli by tak posúdiť projekty nielen po stránke súladu s napĺňaním cieľov DI, ale aj fyzickú prístupnosť realizovaných investícií či ich finančnú efektívnosť a udržateľnosť.
- Vytvoriť **informačný systém**, ktorý by pomáhal prijímateľovi, ale aj pracovníkom ministerstiev a RO vyhľadávať možné výzvy (komplementárne či synergické).
- Posilniť v tejto oblasti **know-how IPC**.
- **Pod MV zriadiť špeciálne skupiny pre sledovanie synergií**, mali by byť prizvaní aj odborníci, nielen členovia MV.
- Pre pripravované obdobie post 2020 dopredu **zadefinovať metodiky** ako sledovať synergie a komplementarity ako ich vyhodnocovať. Zamerať sa nielen na finančné rámce a prekrývanie, ale aj na obsah.
- V prípadoch, že je synergia pri nejakej téme naozaj potrebná, mala by sa **časová následnosť výziev zakotvená v samotných OP**.
- Podporovať **partnerský princíp** v celom procese implementácie EŠIF.
- Ako **pilotný projekt** synergií využiť obnovu regiónu Horná Nitra. V tomto prípade by sa mala uskutočniť synergia medzi EŠIF a inými verejnými a súkromnými zdrojmi.